

รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร

ครั้งที่ ๔๓/๒๕๕๐

เป็นพิเศษ

วันจันทร์ที่ ๒๐ เดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

(คณะกรรมการฯ มิได้ตรวจ และสภามีได้รับรอง)

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎรปฏิบัติหน้าที่เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
ได้บันทึกเหตุที่อายุของสภาสิ้นสุดลงและเป็นผู้รับรองความถูกต้องของรายงานการประชุม

รายงานการประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๔๓ /๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)
วันจันทร์ที่ ๒๐ เดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐
ณ ตึกรัฐสภา

เริ่มประชุมเวลา ๑๗.๔๖ นาฬิกา
จำนวนสมาชิกที่มาประชุมทั้งหมดที่ลงชื่อไว้เมื่อเลิกประชุม ๙๒ คน

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาาร่างรัฐธรรมนูญ) : เรียนท่านสมาชิก
ที่เคารพครับ ขณะนี้มีสมาชิกมาลงชื่อประชุมครบองค์ประชุมแล้ว ผมขอเปิดการประชุม
เพื่อดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระ

ระเบียบวาระที่ ๑ เรื่องที่ประธานจะแจ้งต่อที่ประชุม

รับทราบคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญ ได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว

ด้วยคณะกรรมการยกร่างรัฐธรรมนูญได้ยกร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญ เฉพาะที่จำเป็นเพื่อประโยชน์ในการจัดให้มีการเลือกตั้งแล้วเสร็จ
จำนวน ๓ ฉบับ คือ

๑. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการ
การเลือกตั้ง พ.ศ. ....

๒. ร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ....

และร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้ง
สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรและการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. ....

และได้ส่งร่างพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญทั้ง ๓ ฉบับ ดังกล่าว ไป
ยังสภานิติบัญญัติแห่งชาติแล้ว เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๐ จึงขอแจ้งให้ที่ประชุม
ทราบ

(ที่ประชุมรับทราบ)

LIART

Legislative Institutional Repository of Thailand

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ที่ประชุมรับทราบ
 นะครับ ไม่มีความเห็นเป็นอย่างอื่น

ระเบียบวาระที่ ๒ รับรองรายงานการประชุม

รับรองรายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๒๐/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๘ พฤษภาคม ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๒๑/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๔ มิถุนายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๒๒/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๑๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๒๓/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๑๒ มิถุนายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๒๔/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๑๓ มิถุนายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๒๕/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันพฤหัสบดีที่ ๑๔ มิถุนายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๒๖/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันศุกร์ที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๒๗/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๑๘ มิถุนายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๒๘/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๑๙ มิถุนายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๒๙/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันพฤหัสบดีที่ ๒๑ มิถุนายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๓๐/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันศุกร์ที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๓๑/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันเสาร์ที่ ๒๓ มิถุนายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๓๒/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันอาทิตย์ที่ ๒๔ มิถุนายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๓๓/๒๕๕๐ วันจันทร์ที่ ๒๕ มิถุนายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๓๔/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันอังคารที่ ๒๖ มิถุนายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๓๕/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันพุธที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๓๖/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันพฤหัสบดีที่ ๒๘ มิถุนายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๓๗/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันศุกร์ที่ ๒๙ มิถุนายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๓๘/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันเสาร์ที่ ๓๐ มิถุนายน ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๓๙/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันพฤหัสบดีที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ครั้งที่ ๔๐/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ วันศุกร์ที่ ๖ กรกฎาคม ๒๕๕๐

ซึ่งได้วางให้ท่านสมาชิกตรวจสอบดูก่อนที่จะเสนอให้สภารับรอง ปรากฏว่า
ไม่มีสมาชิกขอแก้ไขเพิ่มเติมแต่ประการใด

(ไม่มีสมาชิกมีความเห็นเป็นอย่างอื่น)

นายบรรณิตรี เศรษฐบุตตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ถ้าไม่มีผู้ใด
เห็นเป็นอย่างอื่น ถือว่าที่ประชุมรับรองรายงานการประชุมทั้ง ๒๑ ครั้งดังกล่าว

ระเบียบวาระที่ ๓ เรื่องอื่น ๆ

รับทราบผลการออกเสียงและจำนวนผู้มาใช้สิทธิออกเสียงประชามติ
ร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ท่านสมาชิกครับ วันเวลาที่ท่านทั้งหลายได้ช่วยกัน
ทำงานอย่างจริงจังในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้มาถึงช่วงสุดท้ายแล้ว
การประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญในวันนี้ นับเป็นโอกาสดี เพื่อจะได้รับทราบผลการลง
ประชามติให้ความเห็นชอบร่างรัฐธรรมนูญของมหาชนชาวไทย เมื่อวันวานนี้ คือ เมื่อวันที่
๑๙ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๕๐ ร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่ได้รับความเห็นชอบจากมหาชนชาวไทย
ฉบับนี้ คือ ร่างรัฐธรรมนูญที่คณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญได้ยกร่าง โดยฟังความ
คิดเห็นของประชาชนมาอย่างกว้างขวาง และได้ผ่านความเห็นชอบของสภาร่าง
รัฐธรรมนูญมาก่อนแล้วในวันที่ ๖ กรกฎาคม ศกนี้ บัดนี้ทางคณะกรรมการการเลือกตั้งได้
ส่งผลหรือแจ้งผลของคณะกรรมการการเลือกตั้งมาให้ทราบถึงการลงคะแนนออกเสียง
ประชามติ เมื่อวันอาทิตย์ที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๐ โดยมีผลการรวมคะแนนการออกเสียง

ประชามติ ดังที่ปรากฏในเอกสารที่ผมจะขออ่านให้ฟังดังนี้ครับ

บันทึกผลการรวมคะแนนออกเสียงประชามติ ตามที่ได้มีการลงคะแนนออกเสียงประชามติ เมื่อวันที่ ๑๙ สิงหาคม ๒๕๕๐ นั้น บัดนี้คณะกรรมการการเลือกตั้งได้รับรายงานผลการนับคะแนน และรวมคะแนนการแสดงความเห็นการออกเสียงประชามติ เสร็จเรียบร้อยแล้ว จึงขอประกาศผลการรวมคะแนนออกเสียงประชามติ ดังนี้

๑. จำนวนผู้มีสิทธิออกเสียง ซึ่งปรากฏในบัญชีรายชื่อผู้มีสิทธิออกเสียง ๔๕,๐๙๒,๙๕๕ คน
๒. จำนวนบัตรออกเสียงที่ได้รับมาทั้งหมด ๔๖,๓๔๖,๘๙๕ บัตร

๓. จำนวนผู้มีสิทธิออกเสียงที่มาแสดงตนขอรับบัตรออกเสียง เพื่อการลงคะแนน ๒๕,๙๗๘,๙๕๔ คน

๔. จำนวนบัตรออกเสียงที่ลงคะแนนออกเสียง ๒๕,๔๗๔,๗๔๗ บัตร

๕. จำนวนบัตรเสีย ๕๐๔,๑๒๐ บัตร

๖. การแสดงความเห็นการออกเสียงประชามติ ปราบกฏผลคะแนน ดังนี้
การแสดงความเห็นการออกเสียงประชามติ เห็นชอบ ๑๔,๗๒๗,๓๐๖ ไม่เห็นชอบ ๑๐,๗๔๗,๔๔๑

หนังสือนี้ลงนาม นายอภิชาติ สุจริตานนท์ ประธานคณะกรรมการการเลือกตั้ง โดยมีหมายเหตุ มีบัตรคืน ๘๗ บัตร ผู้ลงนาม ลงนามมาทั้งหมด ๕ ท่าน นะครับ ทั้งท่านประธานกรรมการเลือกตั้ง นายประพันธ์ นัยโกวิท กรรมการการเลือกตั้ง นางสดศรี สัตยธรรม กรรมการการเลือกตั้ง นายสมชัย จีประเสริฐ กรรมการการเลือกตั้ง นายสุเมธ อุปนิสากร กรรมการการเลือกตั้ง

ท่านสมาชิกครับ ดั่งนั้นผมจึงขอมติสภาร่างรัฐธรรมนูญให้รับทราบการแจ้งผลการออกเสียงประชามติ และจำนวนผู้มาใช้สิทธิที่ออกเสียง อันเป็นไปตามข้อ ๓๙ ของหลักเกณฑ์และวิธีการว่าด้วยการเผยแพร่ร่างรัฐธรรมนูญโดยการออกเสียงประชามติ พ.ศ. ๒๕๕๐ เพื่อประกาศผลการออกเสียงประชามติในราชกิจจานุเบกษา ได้ดำเนินการต่อไป เพราะฉะนั้นขอมติ คือ รับทราบนะครับ

(ที่ประชุมรับทราบ)

นายธนิต เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ไม่มีผู้ใดเห็นเป็นอย่างอื่นนะครับ ครับ เป็นมติรับทราบตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งท่านรายงานมาตามที่เราอ่านไปแล้ว ท่านสมาชิกครับ การจัดทำร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้ นอกจากสมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญและคณะกรรมการร่างรัฐธรรมนูญแล้ว ท่านกรรมาธิการทั้งสามัญและวิสามัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านกรรมาธิการวิสามัญประจำจังหวัด และท่านผู้มีเกียรติอีกจำนวนมากที่ช่วยให้การฟังความคิดเห็นของประชาชน และอธิบายรัฐธรรมนูญต่อประชาชน ล้วนแต่เป็นคนสำคัญที่ช่วยทำให้เราสามารถจัดทำรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๐ ได้ทันเวลา และได้รับความเห็นชอบ ดั่งนั้นเราจึงขอขอบพระคุณทุกท่าน

เอาไว้นะครับ สำหรับผลการออกเสียงประชามติตั้งที่กล่าวไป และเป็นมติได้รับทราบแล้ว
 ผมจะดำเนินการต่อไปให้เรียบร้อยนะครับ ผ่านวาระที่ ๓ แล้วนะครับ ในเรื่องอื่น ๆ
 เรื่องอื่น ๆ ไม่มีนะครับ มีเรื่องอื่นใหม่ครับ ถ้าไม่มี ผมเรียนเรื่องหนึ่งนะครับ เชิญท่าน
 เรื่องเดียวกันใช่ไหมครับ ท่านอัครวิทย์เชิญครับ

นายอัครวิทย์ สุมาวงศ์ : ท่านประธานที่เคารพ กระผม อัครวิทย์ สุมาวงศ์
 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรตามมติที่คณะกรรมาธิการวิสามัญฯ บัญญัติที่กเจตนาธรรมณ์
 จดหมายเหตุและรายงานการประชุมฯ ได้ส่งร่างบัญญัติที่กเจตนาธรรมณ์ของรัฐธรรมนูญ
 แห่งราชอาณาจักรไทย ที่ยกร่างกันขึ้นมาขึ้น ให้สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรนั้นได้อ่าน
 คร่าว ๆ เข้าใจว่า จะมีข้อผิดพลาดอยู่พอสมควรครับ -----

- ๔/๑

แล้วก็ได้รับหนังสือแจ้งว่า ขอให้สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญช่วยส่งข้อทักท้วงภายในวันที่ ๒๒ คือ มะรืนนี้ คิดว่า ระยะเวลาจะสั้นเกินไปนะครับ ได้สอบถามท่านสมาชิกทั้งหลายแล้ว ส่วนใหญ่ก็ยังไม่มีความที่จะอ่านบันทึกดังกล่าว หากจะเป็นไปได้ ใครจะขอให้ขยายระยะเวลาในการที่สมาชิกจะเสนอข้อทักท้วงไปสู่คณะกรรมการธิการดังกล่าว ขอเสนอท่านประธานเพื่อพิจารณาครับ

นายบรรณิตรี เศรษฐสุนทร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : ครับ ท่านสมาชิก ผมได้สอบถามได้ความว่า คณะกรรมการธิการชุดนี้ได้นัดประชุมวันที่ ๒๔ ไว้ เราจะเร่งให้เสร็จ ส่งภายในวันที่ ๒๓ ได้ไหมครับ เพราะว่าเขาจะประชุม คือเวลาเราก็ค่อนข้างจะกระชั้น ขอเป็นวันที่ ๒๓ ตอนเย็นนะครับ แล้วพอวันที่ ๒๔ เขานัดประชุมเอาไว้แล้ว จะได้ดำเนินการได้นะครับ ท่านคงทราบแล้ว ได้ส่งไปที่บ้าน บางท่านอาจจะไม่ได้รับก็รับทราบตามที่ท่านอัครวิทย์ได้บอกไป แล้วก็ท่านช่วยกันตรวจ ช่วยกันทาน ช่วยดู นะครับ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในมาตราที่ท่านเกี่ยวข้อง เพื่อให้มีความถูกต้องตรงจริง นะครับ ตามที่เราเคยพูดไว้ นะครับ ไม่ใช่เรื่องใหม่แล้ว ไปตรวจดู แล้วก็ประสานไปได้เลย นะครับ กับกรรมการชุดนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งท่านรองประธานสภา ท่านอาจารย์เดโช เป็นประธานคณะกรรมการชุดนี้ โดยตรงได้ที่ห้องท่านเลยนะครับ ขอความกรุณา กระทั่งเวลาให้ลงเอยในวันที่ ๒๓ วันที่ ๒๔ กรรมการจะได้ทำอะไรได้ เชิญท่านปกครอง ครับ

นายปกรณ์ ปรียากร : ท่านประธานที่เคารพ ผม ปกรณ์ ปรียากร สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนุญ ท่านประธานครับ ผมอยากจะเรียนปรึกษาหารือท่านประธานว่า ขั้นตอนหลังจากที่เราได้ประกาศ เรื่องของผลการลงประชามติอย่างเป็นทางการแล้ว นี่นะครับ ท่านประธานจะดำเนินการในเรื่องหลังจากนี้ต่อไปโดยใช้เวลาอย่างไรบ้าง เพื่อที่จะทำให้สมาชิกได้รับทราบในกระบวนการนี้ตรงกัน และถ้าหากจะมีบุคคลภายนอกสอบถาม จะได้ชี้แจงให้ทราบตรงกันครับ ขอความกรุณาท่านประธานด้วยครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : อันแรก
 รับผิดชอบการเพื่อให้ประกาศในเรื่องที่รายงานผลนะครับ ด่วน ก็เดี๋ยวดำเนินการเลย ต้อง
 รับผิดชอบ และจะดำเนินการรายงานให้ท่านประธานสภานิติบัญญัติ ซึ่งเป็นผู้มีหน้าที่
 ตามรัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราว ที่จะดำเนินการต่อไป สำหรับรายละเอียดนั้นผมต้อง
 เมื่อดำเนินการผ่านไปยังท่านประธานสภานิติบัญญัติแล้ว ได้รายละเอียดมา ผมจะแจ้งให้
 ทางท่านสมาชิกทราบในภายหลังนะครับ ขั้นตอนที่เราทำได้เป็น ๒ ขั้นตอนที่ด่วน
 แล้วจะรับผิดชอบครับ เชิญครับ ท่านพิสิฐครับ

นายพิสิฐ ลี้อาธรรม : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ กระผม นายพิสิฐ
 ลี้อาธรรม ครับ ประเด็นที่ท่านอัครวิทย์ ขอร้องที่เอ่ยนามครับ ได้ยกขึ้นมาเนี่ยครับ
 กระผมก็มีความเป็นห่วงมาก เพราะว่าเมื่อได้อ่านคร่าว ๆ แล้วเนี่ย มีหลายประการด้วยกัน
 ที่ไม่สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ได้มีการอภิปรายกันไว้ ทั้งในคณะกรรมการยกร่าง แล้วก็
 ในสภาแห่งนี้ครับ เพราะฉะนั้นเมื่อวันที่ ๑๘ ในการประชุมครั้งสุดท้ายนี้ กระผมจึงได้
 ทำหนังสือถึงท่านประธานคณะกรรมการชุดนี้ครับ เพื่อขอได้โปรดแก้ไขประเด็นหนึ่ง
 ที่สำคัญ ก็ขออนุญาตที่จะขอให้บันทึกเอาไว้ว่า ประเด็น โดยเฉพาะเรื่องของ
 รัฐวิสาหกิจนั้นเนี่ย เจตนารมณ์ของเราเนี่ย เราไม่ได้มีการห้ามการแปรรูปนะครับ แต่เมื่อไป
 เขียนอย่างนั้น ก็เป็นห่วง เกรงว่าจะเกิดผลเสียหายตามมาในอนาคตนะครับ เพราะฉะนั้น
 ก็ขออนุญาตที่จะให้ท่านประธานได้โปรดพิจารณาแก้ไขด้วย ขณะเดียวกันนี้กระผมเองก็
 เป็นห่วงว่า ในการประชุมในวันที่ ๒๔ ของคณะกรรมการจดหมายเหตุเนี่ยครับ ถ้าหาก
 มีการตกลงกันอะไรไปแล้วเนี่ย แล้วเกิดมีสิ่งที่พวกเราไม่เห็นด้วยนะครับ แล้วจะทำอย่างไร
 ต่อไป ผมก็เป็นห่วงประเด็นนี้อยู่ เพราะไม่ค่อยมั่นใจว่าผู้ที่เขียนนั้นจะมีความเข้าใจ
 เจตนารมณ์ของการร่างอย่างที่คณะกรรมการยกร่างได้ถกกันมาเป็นเวลาร่วมหกเดือน
 นะครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : คือผมคิดว่า
 เนื่องจากเรามีระยะเวลาที่จำกัดนะท่าน ใน ๓ วันเนี่ย ต้องขอความกรุณาว่าท่านไปเตรียม
 แล้วถ้าท่านเขียนมาเลย ท่านไปยื่น แล้ววันที่ ๒๔ ท่านจะไปชี้แจงด้วยตัวเอง ก็จะเป็น

สิ่งที่ดี เรามีระยะเวลาจำกัดครับท่านครับ คงต้องช่วยกันหน่อย แล้ววันนั้นวันที่ ๒๔ ทางท่านอาจารย์เดโช ท่านคงจะรับฟังแล้วรับแก้ เพราะไม่มีเรื่องอะไรที่จะแตกต่างกัน จะเอาความจริงให้ปรากฏเป็นหลักฐานเอาไว้นะครับ -----

- ๕/๒

ผมว่า วันที่ ๒๔ นี้ท่านที่ดูแล้วให้มันใจก็มากุยกักับคณะกรรมการโดยตรงได้ไหมครับ
เชิญท่านอาจารย์กรรณิการัครับ

นางกรรณิการั บรรเทิงจิตร : เรียนท่านประธานสภาว่างที่เคารพ ดิฉัน
กรรณิการั บรรเทิงจิตร ค่ะ มีเรื่องขอปรึกษาหารือท่านประธานก็คือว่า ณ จากวันนี้ไปว่า
ในส่วนของอายุของ สสร. นี้จะดำเนินการกันอย่างไร รวมทั้งกรรมาธิการชุดต่าง ๆ ซึ่งก็มี
การเตรียมประชุมสรุปทเรียนหรือสรุปงาน รวมทั้งการเคลียร์ (Clear) หลักฐานต่าง ๆ
ตรงส่วนนี้เพื่อให้จบสิ้นกระบวนการความทั้งหมดในการดำเนินการได้อย่างถูกต้อง ตรงนี้
ทางเราอาจจะยังไม่เข้าใจในช่วงของเวลาที่เราจะสามารถดำเนินการต่อไปได้หรือไม่
อย่างไร เพื่อจะเป็นการสรุปทเรียนของแต่ละกลุ่มงาน รวมทั้งกรรมาธิการวิสามัญ
จังหวัดด้วยนะคะ เพราะว่าขณะนี้จังหวัดต่าง ๆ ทั้ง ๗๖ จังหวัด ก็เตรียมที่จะดำเนินการ
ประชุมสรุปงานของตัวเอง เขาจะยังทำได้อยู่ตรงส่วนนี้ ประเด็นที่ ๑ นะคะ ประเด็นที่ ๒
ที่อยากจะเสนอ แล้วก็ปรึกษาหารือท่านประธาน ก็คือว่า ในการดำเนินงานการทำร่าง
รัฐธรรมนูญครั้งนี้ เรามีบุคคลที่เข้ามาเกี่ยวข้องมากมาย ตรงส่วนนี้จะไปได้หรือไม่
ที่สภาเรา โดยท่านประธานจะทำเกียรติบัตรมอบให้กับผู้ที่เกี่ยวข้องคะ ตรงนี้เพื่อให้เกิด
ความมีส่วนร่วมกับระดับจังหวัด แล้วก็กับกรรมาธิการ หรือบุคคลที่เกี่ยวข้องนะคะ
ขอเรียนปรึกษาคะท่านประธาน ขอบพระคุณคะ

นายบรรณิติ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : ผมเรียนว่าอย่าง
เมื่อก็ผมตอบนะครับ พอรัฐธรรมนูญประกาศใช้เมื่อไหร่ครับ เราหมดอายุแล้ว ที่นี้
ถ้าไม่มีความจำเป็นนี้ต้องไม่ประชุมอะไรแล้วครับ ท่านครับ เรื่องอื่นนะครับ เรียน
ท่านสุรชัยครับ

นายสุรชัย เลียงบุญเลิศชัย : ขอบคุณครับ ท่านประธานครับ ผม สุรชัย
เลียงบุญเลิศชัย สมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญครับ มีเรื่องที่จะหารือท่านประธานอยู่ ๒ เรื่อง
ครับ เรื่องแรก ก็คือ เมื่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้ได้ประกาศใช้บังคับแล้ว ไม่ทราบว่าสภา
แห่งนี้มีดำริที่จะพิมพ์ร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่ประกาศใช้แล้วนี้เผยแพร่ต่อประชาชนหรือไม่
นะครับ ประเด็นที่ ๒ ก็คือ เรื่องของจดหมายเหตุ เมื่อการพิจารณาจัดทำจดหมายเหตุ
เสร็จเรียบร้อยแล้ว ผมมีความเห็นว่า กรรมาธิการน่าจะพิมพ์เพื่อแจกจ่ายให้กับสมาชิกสภา

ร่างรัฐธรรมนูญทุกท่านเก็บไว้ด้วย เนื่องจากว่าจะเป็นเอกสารสำคัญในการใช้อ้างอิงเมื่อมี ปัญหาที่จะต้องค้นคว้าเกี่ยวกับเรื่องของการตีความ เรื่องของการค้นหาเจตนารมณ์ ก็อยากจะเสนอไว้ครับว่า จดหมายเหตุนั้นควรที่จะมีการพิมพ์เผยแพร่เพื่อให้กับสมาชิก สภาร่างทุกท่านด้วยครับ ขอขอบคุณครับ

นายบรรณิทธิ เศรษฐบุตตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ปกติรัฐธรรมนูญ นี้ ผมได้สอบถามไปแล้ว รัฐธรรมนูญนี้พอเสร็จแล้วเป็นเรื่องของสำนักเลขาเขาจะพิมพ์ แต่คงจะพิมพ์จำนวนน้อย ไม่ใช่จำนวนเหมือนที่แจกไปในอันแรกนะครับ ไปตามที่เขาจะใช้ ส่วนเรื่องจดหมายเหตุนั้น ทางท่านประธานบอกผมว่า พิมพ์นะครับ แล้ววันที่ ๓๐ นี้่นะครับ เชิญท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ครับ

รองศาสตราจารย์เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพ ผม เจิมศักดิ์ ปิ่นทอง ท่านประธานครับ ผมเข้าใจว่า เราคงจะมีเวลาที่จะทำงานในสภาแห่งนี้ นี้อีกประมาณสักประมาณ ๗ ถึง ๑๕ วัน ถ้าผมเข้าใจไม่ผิด ถ้าเทียบเคียงกับรัฐธรรมนูญ ฉบับก่อน ๆ นะครับ ฉะนั้นในช่วงนี้ผมอยากจะกราบเรียนท่านประธานว่า ถ้าเราจะใช้เวลาให้เกิดประโยชน์สูงสุด อยากจะขอให้กรรมการแต่ละภาคได้จัดมีการประชุม กรรมการวิสามัญของแต่ละภาค เพื่อที่จะมาประเมินผลและให้ข้อมูลอย่างเป็นระบบว่า การลงประชามติที่ผ่านมา มีจุดเด่น จุดด้อย หรือว่ามีข้ออ่อนอะไรบ้าง เพราะว่า ผมทราบมาว่า มีกรรมการบางจังหวัดนี้แทนที่จะใช้งบประมาณในการที่ไปเพื่อที่จะให้ ความรู้กับคนในเรื่องของรัฐธรรมนูญ แต่ว่าไปบอกด้วยว่า ตัวเขาเองนี่ถ้าเป็นผม ผมจะไม่รับ อันนี้ผมพูดจริง ๆ นะครับ มีกรรมการบางจังหวัดทำอย่างนั้น แทนที่เราจะใช้งบประมาณเพื่อให้ความรู้กับผู้คน แต่ไปพูดในทำนองว่าไม่ควรจะรับร่างรัฐธรรมนูญ ผมคิดว่า อันนี้เราไม่ต้องการที่จะตรวจสอบใครทั้งสิ้น

แต่ผมคิดว่าจำเป็นครับ จำเป็นที่เราจะต้องรู้ และจะต้องประเมินผลในเรื่องนี้ให้เป็นระบบ เราจะได้รู้จักการทำงานของพวกเราด้วยว่า พวกเราเองนี่เวลาที่เรทำงานไป เราจะได้ติดตามงาน และรู้ว่าจังหวัดใดทำงานเป็นอย่างไรนะครับ ท่านประธานครับ ผมคิดว่าเรื่องนี้อยากจะหารือที่ประชุมนะครับ ถ้าหากว่าเราได้ทุกภาค แล้วก็มีการประเมินผลทุกภาค แล้ววิเคราะห์ออกมาแล้วนี่ กรรมาธิการไหนในสภาแห่งนี้จะเป็นเจ้าภาพ เพราะว่าเราไม่ได้คิดกันมาก่อนในเรื่องนี้ จะเป็นกรรมาธิการที่ท่านอาจารย์สมชัยเป็นประธาน หรือจะเป็นกรรมาธิการที่คุณจตุตินันท์เป็นประธาน หรือผม หรือกรรมาธิการไหนที่เกี่ยวข้องกับเรื่องนี้โดยตรง ผมก็ยังนึกไม่ออก แต่ควรที่จะมีเจ้าภาพ เพื่อที่จะมีการวิเคราะห์เป็นระบบ และผมคิดว่า เป็นการลงประชามติครั้งแรกของประเทศไทย ถ้าทำไว้ก็น่าจะเป็นประโยชน์แก่สังคมไหมครับ ผมก็อยากจะกราบเรียนถามที่ประชุมผ่านท่านประธาน ขอบพระคุณครับ

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนูญ) : คือการประชุมกรรมาธิการนี้ ถ้ามีอยู่ว่าสองสามชุดที่อาจารย์ว่า ในการประชุมก็ต้องระวัง คือเราไม่รู้ ผมยังตอบเรื่องขั้นตอนนี้นะครับ หลังจากเรื่องไปที่ประธาน ส่งไปที่ประธานสภานิติบัญญัติ แล้วก็ดูว่าวันประกาศจะเป็นวันไหนนี้ ยังไม่ทราบ ก็ต้องขอว่า แล้วจะแจ้งให้ท่านทราบ ถึงตอนนั้นกรรมาธิการจะไปประชุมอย่างไร ก็อยู่ในกรอบ ก็ไม่เป็นไรหรอกครับ กรอบเวลานะครับ เชิญท่านไพโรจน์ครับ

นายไพโรจน์ พรหมสาส์น : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพ กระผมไพโรจน์ พรหมสาส์น ครับ กระผมคิดว่า ภารกิจของสมาชิกสภาว่างรัฐธรรมนูญ หรือสภาว่างรัฐธรรมนูญของเรานั้นนะครับ ถึงแม้ว่าเราได้จัดทำรัฐธรรมนูญเสร็จเรียบร้อยแล้ว จนกระทั่งผ่านการออกเสียงประชามติแล้วก็ตามนะครับ ผมคิดว่า ความสมบูรณ์ทั้งหมดนั้น ก็อย่างที่ผมจะใคร่ขอสงวนความคิดเห็นของท่านอาจารย์เจิมศักดิ์ได้กล่าวต่อที่ประชุมเมื่อสักครูนี้นะครับว่า เราน่าจะทำอะไรให้เป็นหลักเป็นฐานให้สมบูรณ์ยิ่งขึ้นนะครับ ในการที่จะสรุปผลหรืออะไรก็แล้วแต่ ในระหว่างที่รอการประกาศใช้รัฐธรรมนูญนะครับ ซึ่งก็คิดว่าคงจะมีเวลาสักอาทิตย์สองอาทิตย์ และข้อสำคัญนั้นกระผมเห็นด้วยอย่างยิ่งนะครับว่า บันที่กจดหมายเหตุนี้ เป็นสิ่งที่มีความจำเป็นและมีความสำคัญ

อย่างยิ่งนะครับว่า รัฐธรรมนูญนั้นเราอาจจะไม่สามารถเขียนในรายละเอียดต่าง ๆ ได้ แต่บันทึกเจตนารมณ์นั้นจะเป็นสิ่งที่บ่งบอกว่า ในเรื่องนั้น ๆ เจตนารมณ์ที่แท้จริงเป็นอย่างไร เพราะฉะนั้นนอกเหนือจากที่คณะกรรมการที่ท่านจะประชุมปรึกษากันแล้วนี้ กระผมคิดว่า ถ้าหากจะมีการประชุมสภา สมมติว่าถ้าจะยังมีนะครับ ก็น่าที่จะได้เอามาคุยหรือมาพูดมาคุยกันให้ชัดเจนว่า สิ่งที่เราได้บันทึกนั้น แล้วที่กระผมกราบเรียนนั้นไม่ได้หมายความว่า คณะกรรมการจะบันทึกไม่ถูกต้องนะครับ แต่มันอาจจะมีการคลาดเคลื่อน หรืออาจจะไม่ตรง หรืออาจจะเป็น เราอาจจะช่วยแก้ไขทำให้มันถูกต้องสมบูรณ์ยิ่งขึ้นนะครับ ซึ่งผมคิดว่า น่าจะเป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์ เพราะฉะนั้นก็อยากจะขอแนะนำเรียนต่อท่านประธานและที่ประชุมครับ เพื่อว่าจะได้ใช้เวลาให้เป็นประโยชน์ให้มากที่สุดที่จะทำได้ ก่อนที่การประกาศใช้รัฐธรรมนูญจะได้มีการประกาศ แล้วก็เราได้หมดวาระไปครับ ขอบพระคุณครับ

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านมีชัยครับ

พลตำรวจเอก มีชัย นุกูลกิจ : เรียนท่านประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญที่เคารพ กระผม พลตำรวจเอก มีชัย นุกูลกิจ ผมคิดว่า ผลงานของสภาร่างรัฐธรรมนูญเรามีมากมาย เป็นที่ยอมรับของหลายฝ่าย แต่อย่างไรก็ตาม กระผมคิดว่า งบประมาณก็มีมากเช่นกัน และเราเห็นสมควรหรือไม่ครับ ที่เราจะต้องทำผลงานพร้อมกับงบประมาณค่าใช้จ่ายให้ประชาชนทราบ ผมคิดว่าน่าจะเป็นสิ่งที่ดี ขอบคุณครับ

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านศรียาชาครับ

รองศาสตราจารย์ศรียาชา เจริญพานิช : ขอบพระคุณท่านประธานครับ ผม ศรียาชา เจริญพานิช สมาชิกสภาร่างรัฐธรรมนูญครับ ผมได้ออกไปที่จังหวัดจันทบุรีเมื่อเข้ามานะครับ ไปออกรายการ ซึ่งเป็นส่วนที่หลังจากการที่ลงประชามติเรียบร้อยแล้ว ผลออกมา มีข้อที่บางท่านและประชาชนที่ผมไปพบมานี้ เขาตั้งข้อสังเกตครับว่า จากการที่เราได้ทำงานกันมาโดยตลอดนะครับ จนกระทั่งผ่านประชามติ ก็ยังมีประชาชนอีกจำนวนไม่น้อยที่ยังไม่เข้าใจ ยังไม่รู้ ไม่เข้าใจเนื้อหาในรัฐธรรมนูญ เพราะฉะนั้นจะเป็นเรื่องที่เราจะต้องสานต่ออย่างไรหรือไม่ครับ ในการที่จะต้องให้ความรู้แก่ประชาชน

ให้เข้าใจ หลังจากที่เราผ่านประชามติเรียบร้อยแล้วนะครับ เพราะฉะนั้นจากที่
ท่านอาจารย์ดอกเตอร์เจิมศักดิ์ได้พูดว่า จะต้องไปพบกับกรมการจังหวัดต่าง ๆ
เหล่านี้ -----

- ๗/๑

สมควรอย่างไรหรือไม่ครับ ผมขอหารือที่จะฝากสิ่งเหล่านี้ไปยังกรรมาธิการจังหวัดทุกจังหวัดที่มีส่วนเกี่ยวข้อง ที่สนับสนุนการลงประชามติในครั้งนี้ ซึ่งทำให้รัฐธรรมนูญเรานี้ได้ผ่านไปได้นะครับ ผมเองผมคิดว่า เรื่องนี้นั้นนะครับ ยังไม่ใช่เรื่องที่จบ จากเสียงที่ไม่รับร่างรัฐธรรมนูญประมาณ ๔๑ เปอร์เซ็นต์ (Percent) นะครับ หรือประมาณร่วม ๑๐ ล้านเสียงนี้นะครับ ก็คือเป็นเสียงของฝ่ายที่ไม่เห็นด้วยกับการลงประชามติ เพราะฉะนั้นผมเข้าใจว่า ทั้ง ๆ ที่ร่างรัฐธรรมนูญฉบับนี้นั้นเป็นฉบับที่ดีกว่าฉบับก่อน ๆ นะครับ โดยเฉพาะปี ๒๕๔๐ นี้ ในหลาย ๆ ประเด็น อย่างที่เราได้พูดกันมาแล้ว อย่างน้อย ๕๕ ประเด็น ที่เราทำไปนั้นนะครับ สิ่งต่าง ๆ เหล่านี้ ผมคิดว่า ควรอย่างไรหรือไม่ที่จะต้องทำความเข้าใจกับประชาชนอย่างต่อเนื่อง ซึ่งจะเป็นผลพวงที่ดีต่อการที่จะเลือกตั้ง เพราะฉะนั้นมีเช่นนั้นแล้วนี้ฝ่ายที่ไม่เห็นชอบนะครับ ก็จะดำเนินการต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งคะแนนเสียงที่เพิ่มมากขึ้นในอนาคต ซึ่งก็จะทำให้อาจจะจะเป็นเหตุให้บ้านเมืองมีปัญหาว่าวนวายนตามมาอีกรอบหนึ่งก็เป็นไปได้ เพราะฉะนั้นกระผมเอง ผมอยากกราบเรียนท่านประธาน แล้วก็หารือในที่ประชุมสมาชิก สสร. แห่งนี้นะครับว่า หลังจากนั้นเราควรจะดำเนินการอย่างไรหรือไม่ในส่วนนี้ เพื่อที่จะทำให้ผลงานของเราเนะครับ หรือร่างรัฐธรรมนูญฉบับที่เราได้ทำไปนี้นะครับ ได้เป็นที่รู้ เป็นที่รับทราบของประชาชนโดยทั่วไปอย่างถ่องแท้ ไม่ใช่เพียงแต่ว่าไปรับคำสั่งว่า นายสั่งให้มาลงว่าไม่รับ และผลสุดท้ายเนะครับ มันก็จะเกิดปัญหาขึ้นแก่บ้านเมืองต่อไปอีกนะครับ เพราะฉะนั้นผมจึงขอกราบเรียนฝากว่า เรื่องนี้น่าจะเป็นเรื่องที่สำคัญ และน่าที่จะต้องพิจารณาว่า หลังจากนั้นไปเรายังคงมีภาระหน้าที่ในการที่จะต้องชี้แจงรัฐธรรมนูญอย่างไรหรือไม่ โดยเฉพาะกรรมาธิการประจำจังหวัดซึ่งใกล้ชิดกับประชาชน แล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งในจังหวัดด้านเหนือสุดเนะครับ หลายจังหวัด แล้วก็จังหวัดภาคอีสานเกือบทุกจังหวัดที่มีคะแนนเสียงผกผัน แล้วก็ก็เป็นพื้นที่สีแดง อย่างที่เราได้เห็นในทีวี (TV-Television) ในหนังสือพิมพ์เนะครับ อย่างนี้นั้นควรอย่างไรหรือไม่ที่จะต้องมีการเพิ่มการรณรงค์เพื่อทำความเข้าใจเนะครับ มีเช่นนั้นแล้วนี้ครับ ก็จะเกิดอาการผกผันในการเลือกตั้งครั้งต่อไปด้วย ขอขอบคุณครับ

นายธนนิติ เศรษฐบุตร (ประธานสภาว่างรัฐธรรมนุญ) : เชิญท่านสุนทร
ครับ

นายสุนทร จันทรังสี : ท่านประธานที่เคารพ กระผม สุนทร จันทรังสี
สสร. นม. นะครับ ท่านประธานครับ ผมฟังความคิดเห็นจากเพื่อนสมาชิกผู้มีเกียรติ
หลายท่านแล้ว แต่ไม่มีคำตอบ ไม่มีการตอบรับจากท่านประธานที่เคารพทั้งสาม
มันเหมือนกับว่า โยนหินเข้าไปในสระน้ำ ไปเจอแหวน ไปเจออะไรก็ไม่ทราบนะครับ ถ้ามไป
เสนอความคิดเห็นไป ก็โยนไป โยนไป ก็เฉย ๆ ผมคิดว่า สภาแห่งนี้ครับ มีผู้รอบรู้ มีผู้มี
สมองเยอะแยะ แต่สิ่งที่เรายังขาด อะไรท่านทราบไหม ยังขาดการวางแผนที่ดี ซึ่งมันน่าจะ
เกิดขึ้น ท่านครับ ท่านประธานที่เคารพ เหตุการณ์ที่ปีบปีบก็มาประชุมกันวันที่ ๑๗
ผมได้ยื่นทีแรก ท่านบอกว่า วันที่ ๑๖ แล้วอยู่ ๆ ท่านก็บอกว่า ประชุมวันที่ ๑๗ แต่ท่าน
ทราบไหมครับว่า วันที่ ๑๗ นี้มันก็อยู่ในห้วงเวลาที่หลายคนกำลังรณรงค์ โดยเฉพาะผมก็
รณรงค์อย่างหนักทั่วประเทศ โดยเฉพาะวันที่ ๑๗ นี้เป็นเวลาสุดท้ายที่ต้องไปปิดที่โคราช
ซึ่งเป็นพื้นที่ยุทธศาสตร์สำคัญแห่งหนึ่ง ก็มาไม่ได้ นะครับ วันที่ ๑๗ ผมมาไม่ได้แล้ว
เพราะว่านัดหมายอะไรมากมาย นัดมวลชนเป็นพันเป็นหมื่นอยู่ที่นั่น ไม่สามารถมาได้
พอท่านนี่อยากจะประชุม ท่านก็ประชุมดี ๆ ขึ้นมา แล้วก็เย็นวันที่ ๑๗ นั้น นะครับ
ตอนเย็น ๆ ก็มีโทรศัพท์ไปถึงผมอีก บอกว่า ท่านประธานสั่งให้ประชุมบ่ายวันที่ ๑๘ อีก
ผมก็บอกว่า ทำไมสภาของเราเป็นกันถึงอย่างนี้ เดียวนี้ นัดประชุมกันทางโทรศัพท์ -----

- ๘/๑

วาระอะไรก็ไม่มีครับ แล้วท่านลองคิดดู ๑๘ มานะครับ แล้วก็วันที่ ๑๘ ผมว่างก็จริง เสร็จภารกิจแล้ว เพราะผมปิดการรณรงค์ผมวันที่ ๑๗ แต่วันที่ ๑๘ ผมมาถึง ถ่อสังขาร มาถึง ผมบอกเลยว่า โคราชที่ผมมา ค่าน้ำมันไปกลับก็ ๒,๐๐๐ บาท ยังไม่นึกถึงค่ารถ ค่าลี้หรืออื่น ๆ แล้ววันที่ ๑๙ ผมก็ต้องตาลีตาเหลือกกลับไปลงประชามติอีก ต้อง ตาลีตาเหลือกกลับไปลงประชามติ ไปดูความเรียบร้อยในจังหวัดอีก อย่างนี้นะครับ ซึ่ง ถือว่าเป็นการประชุมที่ไม่มีการวางแผนเลย ยิ่งกว่านั้นนะครับ เมื่อเวลา ๑๗.๐๐ น. เศษ สมาชิกหลายท่านกำลังรับประทานอาหารกันอย่างเอร็ดอร่อย เจ้าหน้าที่ก็มาแจกหนังสือ เชิญเชิญไปเลี้ยงฉลองเย็นนี้เวลา ๑๙.๐๐ น. ดูเอาเถอะครับ พ่อแม่พี่น้องประชาชน ชาว สสร. ที่รักครับ หลายคนกินเข้าไปแล้ว อิ่มกันถึงท้องแล้วครับ บอก อ้าว นี่ต้องกินกัน ตอนค่ำอีกแล้วหรือ เชิญกันล่วงหน้าชั่วโมงเดียวครับ ผมไม่เข้าใจว่า ทำไมการบริหารงาน การดำเนินงานของสภาแห่งนี้จึงเป็นอย่างนี้ ผมเรียนแล้วว่า กรุณาเห็นใจ สสร. ตจว. บ้าง นะครับ ท่านอย่าคิดว่าท่านเป็น สสร. กทม. เท่านั้น นี่ก็อยากประชุมเมื่อไหร่ก็ประชุม นี่ก็อยากจะทำเรื่องเมื่อไร บอกมันชั่วโมงเดียวก็ได้ ท่านปรับปรุงเถอะครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : พอหรือยัง พอหรือยังครับ

นายสุนทร จันทรวงศ์ : แล้วปรับปรุงเพื่อที่ว่า ต่อไปภายหน้า ซึ่งถ้า

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : คุณสุนทรไม่ต้องหวังว่าเราจะกลับมาร่างใหม่หรอก

นายสุนทร จันทรวงศ์ : ครับ อย่างไรก็ดีแล้วแต่ครับ ผมถึงว่าทำให้มันมีระบบครับ เหมือนอย่างเมื่อก็เพื่อนสมาชิกหลายท่านถามท่าน เสนอท่าน ท่านรับฟัง พักหน้าบ้าง ๆ หมด แต่ไม่มีคำตอบครับ กรุณาแจ้งให้ทราบด้วยครับ

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านสุนทร ท่านอื่น ๆ ที่พักหน้า รับเอาไว้ว่า เดียวท่านพูดแล้วก็จะสรุปตอบนะท่านสุนทร เราจัดทำ ร่างรัฐธรรมนูญ รัฐธรรมนูญผ่านแล้ว เราไม่รู้ว่าจะอยู่อีกกี่วัน เรากำหนดไม่ได้นะครับ ท่าน เพราะว่าหน้าที่ผมก็เมื่อก็บอกแล้ว เดียวต้องส่งเรื่องไป ท่านครับ ตอบครับ ไม่ใช่

ไม่ตอบ คือท่านสุนทรภามนี้ คนเขาฟัง ดีว่าวันนี้ไม่ได้ถ่ายทอจนะครับ เขาจะนึกว่า
 ประชานสภา หรือใครไม่วางแผน ไม่คิด ท่านสุนทรภ่าครับ เราชับมาทำงานนี้ ท่านเองเป็นคน
 พุดไซ้ใหม่ คนหนึ่งที่บอกว่า เราก็ต้องเสียสละ เราต้องทำอะไร วันที่ ๑๗ นี่นะครับ
 เนื่องจากคณะกรรมการการเลือกตั้งแจ้งมา เราก็ประชุมรับทราบอย่างที่เขาสั่งมา
 เป็นวันก่อนที่จะมีการลงประชามติ เราทำตามหลักเกณฑ์ที่เรากำหนดจนครบท่าน
 ตามข้อ ๑๘ ก็ต้องประชุมครับ แล้วพอประชุมแล้วนี่เราก็มีปัญหาว่า เราต้องชี้แจงเรื่อง
 เราถูกอะไรนะครับ ให้ข้อมูลที่ตรง สมัชชิกทั้งหลาย ก็ขอประธานว่า หรือกันสิจจะทำ
 อย่างไร เราก็คิด เราเกรงใจมากเลย ไม่ใช่ไม่คิด คิดว่าสมัชชิกที่เป็นสมัชชิกต่างจังหวัดนี้
 บางคนมาแล้ว บางคนนี่นะครับ ด้วยความเคารพเลย ตอนที่ท่านได้รับว่าต้องประชุมต่อ
 ท่านเดินทางกลับจากกรุงเทพไปอยู่ที่เทพาแล้ว แล้วท่านก็มาทันวันรุ่งขึ้นนะครับ ท่าน เรา
 อยู่ด้วยกันก็ต้องอะลุ่มอล่วยอย่างนี้ท่านสุนทร เราคงไม่ได้กลับมาอยู่ด้วยกันอีกแล้วครับ
 ผมเรียนว่าที่ผ่านมานี้ท่านก็นึกว่า ที่ไม่ตอบนี้บางทีก็อยากจะได้ ๗ ไร่ เพราะทำให้
 รัฐธรรมนูญเสร็จ แล้วเราก็จะไปด้วยกันแล้ว แต่ท่านทำเหมือนกับว่า ทางนี้ไม่ได้คิด ทางนี้
 ไม่ได้ทำ คิด ๑๗ ก็คิด ๑๘ ก็คิด เมื่อกี้ท่านอาจารย์กรรณิการ์ภามันนั้น บางอันตอบไป
 บางอันเดียวไปตอบข้างล่างก็ได้ เพราะว่ามันเป็นเรื่องที่ไม่เกี่ยวกับที่ประชุมส่วนมาก แล้ว
 ไปถามเรื่องอะไรกัน ท่านครับ ไม่ใช่ไม่คิดเลย คิด แล้วปัญหาที่ตอบยากก็คือว่า
 ถ้ากิจกรรมเราหมด โดยที่จะทำในเรื่องการร่างรัฐธรรมนูญนี้ ถ้าเราจะไปทำเราก็ถูกมอง
 แล้วก็กระซิบท่านประธานกิจการว่า เดี่ยวมีเรื่องอะไรเราจะไปดูกันดี อย่างที่ท่านมีชัย
 ท่านแนะนำนี้ ดีว่าทางนี้คณะกรรมการชุดนี้ดูเรื่องงบประมาณ แล้วท่านเสนอแนะว่า
 ต้องการทำให้โปร่งใส พักหน้าแล้วก็คิดว่า เอ้อ เดี่ยวไปดูซิจะทำอย่างไร แล้วก็ตอบ
 ที่เดียวนะครับ ส่วนที่เขานัดไว้กันนี้เขาก็เขียนว่า เอ๊ะ เรามาประชุมวันนี้ เดี่ยวเราจะมาอีก
 ใหม่ เดี่ยวถ้าเชิญท่านมาจากโคราช ท่านก็บ่นอีก ก็วันนี้ไหน ๆ มาแล้ว รับไปแล้ว เดี่ยว
 คุยมาก ๆ เดินมาก ๆ เดี่ยวก็ไปรับได้อีกรอบนะ ไม่เป็นอะไร โธ รู้จักกันมาตั้งนาน เราก็
 ผ่อนปรนกันบ้างก็แล้วกัน เชิญครับ เมื่อกี้ท่านต่อไป ท่านพิเชียรครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ครับ กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพนะครับ กระผม พิเชียร อำนาจวรประเสริฐ นะครับ ก็ไม่มีอะไรครับ ผมเห็นด้วยกับเพื่อน ๆ หลายท่านนะครับ ที่ได้อภิปรายไปนะครับว่า สิ่งที่เราน่าจะทำในระหว่างที่เรารอคอยเพื่อพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงลงพระปรมาภิไธยนะครับ ถ้าเราสามารถทำได้นะครับ ก็อยากจะให้มีการสรุปผลงานของกรรมาธิการคณะต่าง ๆ ให้เรียบร้อย

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ท่านพิเชียร ไม่เกี่ยวกับเรื่องรอนะครับ มันมีขั้นตอนต่าง ๆ ผมถึงบอกว่า อย่าเพิ่งไปบอกว่ามันอยู่ตรงไหน มันเป็นขั้นตอน ไม่ใช่รออะไรต่ออะไร ขอพูดด้วยความระมัดระวังนะครับ

นายพิเชียร อำนาจวรประเสริฐ : ขอภัยครับ ขอภัยครับท่านประธาน ผมก็เพียงแต่อยากจะเรียนนะครับว่า ในระหว่างนี้คณะกรรมาธิการคณะต่าง ๆ ก็ถ้าสามารถสรุปผลงานต่าง ๆ ได้ อันนี้ก็จะเป็นสิ่งที่ดีนะครับ เพราะว่าในระยะยาวนี้ ก็คนรุ่นต่อ ๆ ไปก็จะสามารถมาศึกษาค้นคว้าได้นะครับ แล้วโดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องบันทึกเจตนารมณ์ที่จะเป็นหัวใจสำคัญของการตีความรัฐธรรมนูญฉบับถาวรฉบับนี้นะครับ และนอกจากนั้นถ้าบุคคลต่าง ๆ ที่ได้มีส่วนร่วมในการร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้ นะครับ ก็ถ้าเราสามารถที่จะออกเป็นเอกสาร จะเป็นใบเกียรติบัตร หรือเป็นจดหมายสักฉบับหนึ่งจากท่านประธานไปถึงเขาเหล่านั้นนะครับ กระผมคิดว่า ก็จะเป็นสิ่งที่เป็นประโยชน์อย่างยิ่งนะครับ ก็ขออนุญาตเสนอเพียงเท่านี้ครับท่านประธานครับ

นายบรรณิธิ เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : เรียนว่าขั้นตอนนะครับ เรียนท่าน ขั้นตอนนะครับ ขั้นตอนนี้เดี๋ยวนั้น จะรีบดำเนินการหลังจากปิดประชุมจากพวกท่านแล้วนี้ครับ ต้องใช้เวลาดำเนินการออกจดหมาย จะต้องไปเพื่อให้ลงราชกิจจานุเบกษาให้เร็วที่สุด แล้วก็ดำเนินการไปถึงท่านประธานสภานิติบัญญัติแห่งชาติท่านครับ ผมคิดว่าประชาชนเขาอาจจะรู้ว่า เรามีหน้าที่ประกาศ เรารับทราบ แล้วเราประกาศใหม่ เรียนท่านตรง ๆ ว่า เรื่องอื่นนี้เดี๋ยวกคิดว่า ทางกรรมาธิการกิจการท่านยังอยู่ไปประชุมแล้วไปเสนอแนะกันในส่วนนี้นะครับท่านครับ แล้วเรียนให้ทราบ แต่ว่าหวังว่าท่านจะไม่ต้องพูดมาก ก็คือ วันนี้ถ่ายถอดครบทุกอย่างเลยครับ ขอความกรุณานะครับ ขั้นตอนต่อไปนี้ที่ผมพูดไม่ได้ เพราะมันเป็นขั้นตอน ที่จริงอยู่ในขั้นตอนที่ผมต้องทำด้วย

หลังจากประชุมเสร็จ เป็นงานธุรการ งานอะไร เพราะฉะนั้นขอความกรุณาอ้างอะไรระวัง ถ้าอ้างผิดไปแล้วก่อให้เกิดการเข้าใจผิดนะครับท่าน จะพยายามทำ อยู่กันมาก็ สองร้อยกว่าวันนี้ะครับ จะประชุมหลัง ๆ แล้วท่าน เพราะฉะนั้นขอความกรุณา เรื่องขั้นตอนบางอย่างเป็นเรื่องที่เราต้องทำตามระเบียบ แล้วต้องเตรียมเอกสารเรา ให้พร้อมนะครับ ขอขอบคุณครับ คุณชาติชายครับ

นายชาติชาย เจียมศรีพงษ์ : กราบเรียนท่านประธานสภาที่เคารพครับ กระผม ชาติชาย เจียมศรีพงษ์ สมาชิก สสร. ครับ ท่านประธานครับ ถ้าผมจะชม ท่านประธาน ผิดข้อบังคับการประชุมใหม่ครับ ครับ ก็ต้องขอขอบคุณครับ ท่านสมาชิก ครับจริง ๆ แล้วนี่ ๑๘๐ วันนะครับ ที่ทั้งกรรมาธิการยกร่าง แล้วก็ท่านสมาชิก แล้วกรรมาธิการภาคหลาย ๆ ชุดนะครับ ที่ทำงานกันมาไม่เห็นแก่เหน็ดแก่เหนื่อยนะครับ การประชุมสภาบางครั้งก็มีการถกเถียงกันบ้างนะครับ ก็ถือว่าเป็นสิ่งที่มีประโยชน์ต่อ พี่น้องประชาชนนะครับ แล้วถือว่าเป็นประวัติศาสตร์ของเมืองไทยเราด้วยนะครับ ที่ร่างรัฐธรรมนูญนั้นได้นำไปให้พี่น้องประชาชนนั้นลงประชามตินะครับ แล้วก็พี่น้อง ประชาชนก็ได้ลงประชามติเห็นชอบมานะครับ ซึ่งตรงนี้ผมขออนุญาตกราบเรียนกับ ท่านประธานครับว่า อยากให้สมาชิกสภาร่างและกรรมาธิการยกร่างที่ทำงานไม่เห็นแก่ เหน็ดแก่เหนื่อยนะครับ จึงเห็นใจท่านประธานครับที่อดทนมาก บางครั้งสมาชิกได้เสนอ บางเรื่องบางอย่างนั้นอาจจะได้ดูแลแล้วขัดแย้งนะครับ แต่ผลสรุปสุดท้ายทุกอย่างก็จบลง ด้วยดีนะครับ ผมขออนุญาตเรียนท่านประธานผ่านไปยังท่านสมาชิกครับ ในเรื่องของ ร่างรัฐธรรมนูญนะครับ ที่จะโปรดเกล้าฯ นี่นะครับ เราได้ฟังทางสื่อมวลชน หรือได้ หลายเรื่องครับที่บอกว่า รัฐธรรมนูญนั้นอ่านค่อนข้างยากนะครับ จริง ๆ แล้วผมคิดว่า ยังเป็นภารกิจหน้าที่ของสมาชิกสภาร่างในการที่จะได้ไปแปรร่างรัฐธรรมนูญ ในสาระที่มีความสำคัญ ๆ อย่างที่ท่านสมาชิกหลายท่านได้เรียนว่า รัฐธรรมนูญฉบับปัจจุบันนี้ มีความก้าวหน้ามากขึ้นนะครับ ก็คงจะได้ไปแปรให้กับพี่น้องประชาชนนะครับ หรือหน่วยงาน องค์กรต่าง ๆ ที่มีภารกิจหน้าที่นะครับ ผมขอชมท่านประธานครับ ท่านธนิตครับ ที่ใช้ความอดทน และท่านรองทั้ง ๒ ท่านด้วยนะครับ ที่พวกเราประชุมกันมา

๒๑

สสร ๔๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

อุทัยวรรณ ๙/๓

บางครั้งก็อาจจะตอบโต้กันบ้างนะครับ ก็ขอให้ท่านสมาชิกทุกคนนะครับ ตระหนักถึงความรู้สึกสมัครสมานสามัคคีครับ ขอชมท่านประธานนรนิติครับ ขอขอบคุณครับ

- ๑๐/๑

นายบรรณิณี เศรษฐบุตร (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ขอขอบคุณนี้ ไม่ใช่ขอบคุณที่ท่านชม เรียนท่านนิดหนึ่งนะครับ เดี่ยวเราคงไปพูดกันได้ ท่านเสรีให้ยืนยันว่า ใครยังไม่ได้รับจดหมายเชิญที่ท่านสุนทรพุดนะครับ เดี่ยวเลิกประชุมแล้วไป เพราะเราคงจะได้คุยกันเรื่องอะไรที่มันนอกรอบได้นะครับ ท่านครับ คือวันนี้เหตุที่ผมต้องรีบ เพราะเหตุว่า เสรีจากท่านนี่ต้องเอามติท่านไปดำเนินการต่อ และท่านก็ไปที่ที่ท่านเสรีนัด ก่อนผมก็แล้วกัน ผมจะเคลียร์ทางเอกสารราชการให้เสร็จ ต้องทำให้เสร็จภายในคืนนี้ เพราะว่าเราถูกเขาให้ความสนใจเฝ้ามองอยู่ว่า หน้าที่เราวันนี้เขาจะต้องประกาศเป็นทางการครับท่าน สิ่งกีดขวาง. เขาแจ้งเรา เราต้องประกาศเป็นทางการ ไม่อย่างนั้นผมไม่เร่งรัดอะไร ท่านจะเห็นว่าบางที่ท่านก็บอกว่า ผมอ่อนไป ไม่เร่งรัด ไม่ดู ไม่อะไร วันนี้มันถูกกำหนดโดยเงื่อนไขเวลา ประชาชนเขาต้องการประกาศอย่างเป็นทางการนะครับท่าน ผมจึงบอกว่า ถ้าท่านตกลงอะไรกันได้ที่ไม่ใช่เรื่องนั้นแล้ว เรื่องที่เป็นนอกรอบเดี๋ยวไปคุยกันที่ท่านเสรีกำหนดวันเวลานัดแล้วนะครับ ท่านยังไม่ได้รับเอกสาร เดี่ยวไปทวงจากท่านเสรีได้เลย เชิญท่านผู้ว่าเลยครับ

นายประสงค์ พิฑูรกิจจ่า : กราบเรียนท่านประธานที่เคารพครับ กระผม ประสงค์ พิฑูรกิจจ่า สสร. หมายเลข ๐๔๑ คงจะใจเดียวกับท่านชาติชาย อยากจะกราบเรียนให้สภาแห่งนี้ทราบว่า พวกเรา สสร. ที่นั่งอยู่ข้างล่าง ตลอดช่วงระยะเวลาที่เรา ร่วมกันทำงานมา เราได้รับความกรุณาจากท่านประธาน รองประธาน ท่านเลขา รองเลขา และกับรรดาเจ้าหน้าที่ของสำนักงานเลขา ตลอดจนคณะกรรมการ ทุกอย่างได้รับความกดดัน ทุกอย่างได้รับความบีบคั้น เพื่อที่จะให้การทำงานในการร่างรัฐธรรมนูญของเราเสร็จเรียบร้อย และอย่างที่ท่านชาติชาย ขออนุญาตที่เอ่ยนามครับ ได้เรียนที่ประชุมไปแล้วว่า ผู้ที่อดทนมากที่สุด คือ ท่านประธาน รองประธาน ผมขออนุญาตถือโอกาสนี้ คือยังไม่แน่ใจเลยครับว่า เราจะมาเจอกันอีกหรือเปล่านะครับ จะมีการประชุมอีกหรือไม่ ก็ยังไม่ทราบ ขออนุญาตเชิญชวนบรรดาเพื่อนพี่น้องชาว สสร. ทั้งหมดได้ปรบมือให้เกียรติกับบรรดาท่านผู้เกียรติที่ผมกล่าวนาม พร้อม ๆ กันนะครับ

(สมาชิกที่อยู่ในห้องประชุมได้ยืนขึ้นและปรบมือ)

๒๓

สสร ๔๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)

หน้า ๑๐/๒

นายธนิต เศรษฐบุต (ประธานสภาร่างรัฐธรรมนูญ) : ขอบพระคุณมากครับ แสดงว่าไม่มีเรื่องอื่นแล้วนะครับ ท่านครับ ทุกท่านครับ เพราะฉะนั้นไม่มีเรื่องอื่นแล้วนะครับ ขอความกรุณานะครับ ที่ท่านยืนขึ้นพร้อมใจกันปรบมือ ผมขอให้ท่านยืนอยู่ก่อน และปรบมืออีกครั้งให้แก่ตัวท่านเอง ท่านกรรมาธิการวิสามัญประจำจังหวัด และท่านทุกท่านที่ช่วยงานในการจัดทำร่างรัฐธรรมนูญ ปี ๒๕๕๐ ที่ผมเรียนมาแล้วว่า เราทำเสร็จแล้วตามเวลา และได้รับมติจากประชาชน เห็นชอบให้ใช้เป็นรัฐธรรมนูญแล้วนะครับ ขอขอบคุณทุกท่าน เพราะฉะนั้นผมขอโอกาสนี้ปิดประชุมครับ ขอบพระคุณครับ

เลิกประชุมเวลา ๑๘.๓๔ นาฬิกา

การประชุมสภาาร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๔๓/๒๕๕๐ (เป็นพิเศษ)
วันจันทร์ที่ ๒๐ เดือนสิงหาคม พุทธศักราช ๒๕๕๐

รายนามคณะผู้จัดทำ

ที่ปรึกษา นายจเร พันธุ์เปรื่อง รองเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร
นางสาวยุพา ศิริประภาพร ผู้อำนวยการสำนักgrayงานการประชุม
และชวเลข

ผู้ตรวจทานgrayงานการประชุม

นางนัยนา เปรมประพันธ์ ผู้อำนวยการกลุ่มงานชวเลข ๓
นางบังอร วิบูลโกศล เจ้าหน้าที่ชวเลข ๘
นางนนท์สมรณ ขุนทองจันทร์ เจ้าหน้าที่ชวเลข ๘
นางสาวฐานวีร์ เกิดโสดศรี เจ้าหน้าที่ชวเลข ๗
นางสาวชลธิชา เกียรติสุข นิติกร ๕

ผู้จัดgrayงานการประชุม (กลุ่มงานชวเลข ๓)

นางสาวปติตดา ธีรนนท์ นางสาวประไพพิศ ดีสุน
นางนงลักษณ์ คุ้ม นางสาวสมร เกตุศรี
นางสาวรัตนา ภูระหงษ์ นางสาวรัศมี บานเย็น
นางสาวรสรินทร์ กนกอุดม นายพรเทพ ไชยสงวนสุข
นางสาวอุทัยวรรณ จำนงค์ศาสตร์ นางนัชชา ไนไธสง

สำนักgrayงานการประชุมและชวเลข
สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร

รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญ
(คณะกรรมการยังมีได้ตรวจ และสภายังมีได้รับรอง)

รายงานการประชุมสภาร่างรัฐธรรมนูญครั้งนี้ คณะกรรมการวิสามัญบันทึกเจตนาพร้อม
จดหมายเหตุ และตรวจรายงานการประชุม ยังมีได้ตรวจ และสภา ยังมีได้รับรอง เนื่องจากได้มีการ
ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และสภาร่างรัฐธรรมนูญได้จัดทำร่างพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญเสร็จแล้ว ตามมาตรา ๓๑ วรรคสอง ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
(ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช ๒๕๕๙ ทำให้สภาร่างรัฐธรรมนูญเป็นอันสิ้นสุดลง

จึงขอบันทึกไว้เป็นหลักฐาน และขอรับรองความถูกต้องของรายงานการประชุมสภาร่าง
รัฐธรรมนูญครั้งนี้ ตามนัยแห่งข้อบังคับการประชุมสภานิติบัญญัติแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๕๙ ข้อ ๒๘ วรรค
สอง

(นายพิฑูร พุ่มหิรัญ)

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร ปฏิบัติหน้าที่

เลขาธิการสภาร่างรัฐธรรมนูญ

ครั้งที่ ๔๑/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ - ครั้งที่ ๔๓/๒๕๕๐ เป็นพิเศษ

กลุ่มงานรายงานการประชุม

สำนักรายงานการประชุมและชวเลข